

1° *Ex pura liberalitate*; si quis enim, post spirituale concessum, aliquid ex grato animo præstet, sine pacto antecedente explicito vel implicito, nihil exspectans in posterum, dici non potest spirituale datum fuisse pro temporali: ergo nulla est simonia, nisi forsans specialis intercedat prohibitio Ecclesiæ, ut in casibus supra relatis. Hinc munera a parentibus præstita parochi aut vicario qui filios eorum audivit et ad primam communionem præparavit, a sponsis post matrimonium contractum, a patrinis et matrinis post baptismum collatum, labe simoniæ non sunt infecta. Caveant tamen clerici ne spe vel intuitu hujusmodi remunerationis ad spirituale facilius concedendum inclinentur, quia tunc esset simonia saltem mentalis.

2° *Ex titulo sustentationis*; cum enim ministri Ecclesiæ non teneantur propriis stipendiis militare, quia *dignus est operarius cibo suo*, Matth. x, 10, quicumque spiritualia ministrant jus habent obtinendi a fidelibus unde congruenter vivant, etiamsi divites essent. Eo titulo beneficiarius redditus beneficii sui percipit, parochus jura matrimonii et exsequiarum, sacerdos stipendia pro Missis celebrandis vel celebratis, etc. Hæc stipendia proprie vocari non possunt merces, quia nullo modo donantur tanquam pretium rei spiritualis, sed solo titulo sustentationis. *S. Th.* docet, 2° 2, q. 100, art. 3, spiritualia *quæ sunt exhibenda* non esse neganda iis qui stipendia consueta solvere nequeunt; et tamen iis ad illorum petitionem præstitis, stipendia ut stricte debita exigi posse a valentibus solvere: ratio est, quia sustentatio debetur ex justitia ministris Ecclesiæ.

At pluries inculcant sacri canones ut summopere vitetur quidquid speciem habet non solum venditionis, sed et exactionis. *Suarez*, de Sim., cap. 48, n. 11.

Plus a divitibus exigitur pro exsequiis quam ab aliis, quia justum est divites plus ad sustentationem ministrorum Ecclesiæ quam alios contribuere, et quia majores volunt solemnitates; quantitas autem pro diversorum generum personis exigenda a superioribus fuit taxata,

vel usu determinata: si quid ultra taxam statuto vel usu determinatam exigeretur, a peccato simoniæ excusari non posset, quia etsi diceret se non exigere tanquam pretium rei sacræ, saltem iret contra legem quam Ecclesiæ, intuitu religionis et ex horrore simoniæ, statuit. Item qui in obeundis functionibus sacris stipendia principaliter intenderet, simoniæ mentalis reus esset: sic *S. Th.*, Quodlib. 8, q. art. 16. Excusaretur vero qui, Deum tanquam finem principale sibi proponens, stipendium inde proventurum tamen respiceret.

Eo sensu excusari possunt pauperes qui petunt et accipiunt pecuniam pro quibusdam recitandis orationibus.

Recte observat *Dens*, t. iv, non inquietandos esse simplices qui, probos homines imitantes, aliquid temporale pro spirituali accipiunt, quamvis ob ignorantiam legitimos discernere non valeant titulos. Sic cantores, sacristæ et parvuli Missæ servientes, aliquid tuta conscientia percipiunt, licet explicare nequeant qua ratione id legitime faciant.

Qui promissionibus vel præmiis pueros allicit ad catechismum et confessionem, non reputandus est simoniacus, quia temporale non dat, ut patet, tanquam spiritualis pretium, siquidem ipse nihil recipit.

A simonia excusatur parochus qui pinguiorem parochiam desiderat vel elegit, consentiente episcopo, ut ampliorem habeat sustentationem pro se et pauperibus, et melius evangelizet, quia reipsa non fit commutatio temporalis pro spirituali. Non tamen in hoc laudandus est, at certe vituperandus, si lautioram vitam vel fortunæ suæ aut familiæ augmentum quærat; imo a simonia mentali sæpe excusari non potest. Hoc sedulo attendat.

3° *Ex labore extraordinario*; nihil quidem exigi, dari aut accipi potest pro labore functioni sacræ intrinseco, ut diximus; sed labor extraordinarius, v. g., longum iter faciendum ad concionandum, ad celebrandam Missam, non debetur; communiter docent auctores aliquid pro illo exigi posse, quia nullo modo spirituale emi aut vendi censetur. Similiter aliquid exigere licet pro obligatione

Missam determinato tempore vel loco dicendi, longa officia cantandi, per tempus extraordinarium concionandi, etc., non vero pro Missa parochiali hora fixa celebranda, pro onere sacramenta ad infirmum in extrema parochiæ parte manentem deferendi; quia hæc officio pastoralis sunt intrinseca.

Quando stipendium pro labore extraordinario taxatur, ut in diocesi nostra pro Missa in ecclesia vel in capella distante quarta vel media parte leucæ, vel leuca integra (*Tarif, art. 17*), nihil supra exigi potest: secus, justam compensationem stipulari licet.

Item qui ad obtinendum alicui pastoratum, vel aliud beneficium, ut episcopatum, canonicatum, damnus passus est in itinere faciendo, in propriis negotiis neglectis, in fatigatione subeunda, etc., legitimam horum compensationem exigere et percipere potest, etiamsi non obtinuerit successum; hæc quippe a spirituali titulo sunt independentia.

4° *Ex legitima consuetudine*, quæ scilicet ex pietate et liberalitate populorum orta est, et a superioribus ecclesiasticis saltem tacite approbatur: quæ enim sic dantur, pretium rei spiritualis non æstimantur, sed oblationis titulo gratitudinis vel sustentationis. Vide quæ supra diximus de oblationibus.

Sic ex consuetudine receptum est ut monialium conobitiam numerarias exigant dotes a puellis vitam conobiticam amplecti volentibus, non præcise pro ingressu monasterii aut admissione ad professionem, sed pro victu personæ in monasterio permansuræ, ut ait *S. Th.*, 2 2, q. 100, art. 3, ad 4. Sacra Congreg. Concilii pronuntiavit, die 18 sept. 1683 et 14 aprilis 1725, hujusmodi pensationem, quamvis plerique doctores eam improbaverint, a simonia immunem esse. Sic, contra *Van-Espen* aliosque rigidiores, expresse *Bened. XIV.*, de Synodo diocæs., l. 11, cap. 6, ubi, n. 7, fortiter condemnat *prodigas expensas et profanos apparatus fieri solitos dum puellæ vel ingrediuntur in monasterium, vel professionem emittunt*. Docet insuper illustris Pontifex, cum *Suarez* et

Thomassin, aliquid stipulari, dare, vel accipere pro ipso ingressu in religionem aut pro religiosa professione, esse peccatum simoniæ juris divini, quod igitur nulla dispensatione tolli potest; verum aliquid exigere pro onere quod monasterium assumit personam per totam vitam ejus sustentandi, non prohiberi nisi jure ecclesiastico, cujus initium fuit in synodo Nicæna II, anno 787, idque propter simoniæ periculum: porro quod est solius juris ecclesiastici, emoliri et mutari potest, sive per novam legem, sive per consuetudinem legitime præscriptam, sive per dispensationem.

5° *Ex redemptione injustæ vexationis*; quando enim quis injuste vexatus in spiritualibus jam adeptis, aliquid temporale promittit aut tradit ad tollendam hanc vexationem, spirituale pro temporali non emit, sed libertatem spiritualibus vacandi. Unde, v. g., si magistratus civilis alicujus pagi (*mairie*) parochum ab episcopo nominatum non vult accipere, nec tolerare, episcopus, parochus aut fideles aliquid pretio æstimabile ei tribuere possunt, ut a vexatione cesset: is quidem gravissime peccabit et ad restitutionem tenebitur, quia nullum habet titulum ad percipiendum; sed tradentes a simoniæ peccato erunt immunes.

Sacerdos ad titulum ecclesiasticum nominatus, pecuniam aut rem pretio æstimabilem dare non posset, ut consensum Præfecti vel Ministri obtineret, quia tunc daretur temporale pro spirituali; secus vero, si daret ad impediendam aut tollendam calumniam, quia tunc solum removerentur injusta obstacula.

Si vero injusta vexatio consisteret in negando spirituale, v. g., si sacerdos Baptismum, Viaticum aut Extremam-Uctionem administrare nollet, nisi pecunia sibi soluta, eam redimere non liceret, quia esset participatio in ipsa re criminosa, et potius sine Baptismo moriendum esset, juxta plures. At multi alii et communiter, ait *S. Ligorius*, l. 3, n. 103, contendunt hoc licitum fore quia non esset emere sacramenta, sed alterius sa-

crilegium ex justa causa permittere, idque quoties gravis adesset causa sacramentum suscipiendi.

6° *Ex summi Pontificis dispositione*: sic resignatio beneficii, v. g., pastoratus, vel canonicatus, cum reservatione pensionis, ex natura sua est simonia: si autem summus Pontifex, ut supremus totius Ecclesiæ administrator, hanc dispositionem approbaverit, cessat simonia, quia deest ejus materia; pensio enim non percipitur vi contractus, qui fuisset simoniacus, sed vi concessionis a legitima potestate fluentis. Non ideo tamen summus Pontifex in jure divino dispensat, sed materiam sibi subjectam aliter disponit, et tunc simonia non existit ubi alias exstitisset.

Hæc pensionis reservatio etiam in præsentis rerum ordine non pendet ab episcopo, sed pontifici Romano reservatur: talis est antiqua Ecclesiæ disciplina, apud nos sicut alibi recepta, ut testatur *d' Héricourt*, 2^a part., cap. 16, n. 1 et seq. Sic, ex ejusdem summi Pontificis dispositione, aliquid percipi potest titulo eleemosynæ, vel sustentationis summi Pontificatus sub aliquo respectu, ob dispensationes super impedimentis matrimonii, vel ob commutationem votorum. « Conceditur etiam episcopo in talibus dispensationibus percipere aliquid eleemosynis distribuendum (modo ipsis vel suis nihil proveniat) per modum pœnæ, non autem per modum sustentationis. » Sunt verba *S. Ligorii*, l. 3, n. 96.

Nota. Mutare spirituale pro spirituali, v. g., Missas pro Missis, preces pro precibus, reliquias pro reliquiis, non est simonia, nec etiam objecta benedicta pro aliis objectis benedictis, v. g., calicem pro calice, casulam pro casula; quia in his contractibus spirituale pretio temporali non æstimatur, et nulla intercedit Ecclesiæ prohibitio.

5° *De pœnis in simoniacos decretis.*

1° Certum est nullam pœnam juris per simoniam mentalem incurri; nam apud omnes receptum est culpas

mere internas legibus Ecclesiæ non subjacere, aut saltem ab Ecclesia non puniri, et in *Decretal.* l. 5, tit. 3, cap. ultimo, ubi agitur de resignationibus *spiritualium et temporalium quæ nullo pacto, sed affectu animi præcedente utrinque taliter acquiruntur*, legitur: « In quo casu delinquentibus sufficit per solam pœnitentiam suo satisfacere Creatori. »

2° Nulla pariter incurritur pœna ecclesiastica per simoniam mere conventionalem, seu effectu non secuto, quia capita juris et præsertim caput 2 tituli de Simonia, in *Extrav. com.*, l. 5, loquuntur de simonia commissa: non est autem simpliciter commissa, dum sola existit pactio; nec, juxta communiorem et probabiliorem sententiam, dum traditio fuit tantum ex una parte, quia externum peccatum est incompletum, et, ex regula 15, *Odia restringi convenit*, judicandum est illud a pœnis contra simoniam decretis esse immune. Ita *Lessius, Suarez, Layman, Sylvius, Cabassut, Antoine, Collet, S. Ligorius*, n° 106, etc.

Attamen si, tradita re spirituali, aliqua saltem pars temporalis promissi solveretur, simonia, juxta omnes, ex utraque parte realis esset, ac proinde pœnis obnoxia.

Aliud est de simonia *confidentiali*, quæ ex bullis Pii IV et S. Pii V completa censetur et pœnis subjacet statim ac beneficium datum fuerit et acceptum, licet accipiens promissionem suam implere non cœperit.

3° Sola simonia externa et completa in ordine vel in beneficio nunc pœnis ecclesiasticis subjacet: nam Paulus II, in citato capite 2 *Extravag.* omnes pœnas a prædecessoribus suis contra simoniacos latas renovans et confirmans, loquitur tantum de simonia in ordine et beneficio ecclesiastico commissa. In venditione igitur aliarum rerum, nempe sacramentorum, sacramentalium, jurisdictionis spiritualis, pensionis, etc., peccatur quidem, sed nulla incurritur pœne. *Est communis sententia.*

4° Attamen in cap. 1 ejusdem *Extravag.*, Urbanus V graves decernit pœnas in membra monasteriorum et

capitulorum, quæ a personis eorum religionem ingredi volentibus, « quoscumque pastus, prandia, cœnas, pecunias, jocalia aut res alias, etiam ad usum ecclesiasticum, directe vel indirecte petere vel exigere quoquo modo præsumant. » Verum hæc simoniæ species raro nunc contingere potest, præsertim in iis quæ ad moniales attinent, ut patet ex supradictis, p. 248.

5° Pœnæ autem latæ adversus simoniacos in beneficiis, quo nomine intelliguntur etiam officia ecclesiastica inamovibilia, sunt : 1° excommunicatio summo Pontifici reservata etiam in Gallia; 2° nullitas electionis, præsentationis et institutionis : unde sic promotus et institutus non facit fructus suos; idque etiamsi pecunia a tertia persona data fuerit, illo prorsus ignorante, Decretal. l. 5, tit. 3, cap. 27; 3° inhabilitas ad idem beneficium legitime possidendum etiam cum dispensatione episcopi, ibid., cap. 26; non vero ad retinenda beneficia jam obtenta, neque etiam, saltem apud nos, ad alia acquirenda, quia tenent nonnulli bullam S. Pii V id prohibentem in Gallis non fuisse receptam, aut saltem inhabilitatem in hoc casu a iudice pronuntiandam esse.

6° Simonia confidentiæ completa inducit 1° excommunicationem Papæ reservatam; 2° nullitatem collationis vel resignationis in qua fuit commissa, et inhabilitatem ad idem beneficium vel officium postea obtinendum; 3° privationem omnium beneficiorum et pensionum ante obtentorum, post tamen sententiam iudicis. Sic Pius IV, bulla 85, et S. Pius V, bulla etiam 85; *d'Héricourt*, F. cap. 20, n. 26, 27 et 28; *Lessius*, *Suarez*, *Layman*, *Busenbaum*, et *S. Ligorius* qui notat, n. 112, per beneficia et officia intelligi non debere vicarias amovibiles ad nutum, nec pensiones, nec capellanias non collativas, nec officia cujuscumque jurisdictionem spiritualem ad tempus habentis, quia hæc non sunt proprie officia ecclesiastica, et ideo, licet ea vendere grave sit peccatum simoniæ, non tamen incurruntur pœnæ, ut communissime dicunt auctores.

Excommunicatio de qua in his num. 5° et 6° agitur,

tum a dante et accipiente, tum a mediatoribus et procuratoribus incurritur.

7° Pœnæ simoniæ in ordinatione sunt : 1° excommunicatio Papæ reservata, quam ipso facto incurrunt tum ordinans tum ordinatus, ex cap. 2. Extrav. comm. de Simon., quod multi ad ipsam tonsuram extendunt; 2° sic ordinatus ab omnibus Ordinibus susceptis manet suspensus, ex eodem cap. et communi interpretatione : episcopus sic ordinans a collatione Ordinum suspenditur ad triennium, ex Decretal. l. 5, tit. 3, cap. 45. Plures aliæ sunt pœnæ in Const. Sixti V, *Sanctum et salutare*, sed illa Constitutio apud nos non agnoscitur.

6° De obligatione restituendi ex simonia nascente.

1° Cum, ex multis textibus juris, præsertim ex Extrav. pluries citata et ex concil. Constant., sess. 43, constet beneficii collationem per actum simoniæ factam esse nullam, sequitur clericos qui illud sic obtinuerunt, totum restituere teneri, et titulum et fructus jam perceptos : titulum statim pure debent resignare et fructus perceptos restituere, juxta regulas in Tractatu de Restitutione traditas pro possessore bonæ, malæ vel dubiæ fidei. Restitutio autem facienda est Ecclesiæ in qua situm est beneficium, vel pauperibus loci, vel personæ cui de jure cedunt fructus beneficii vacantis, idque probabilius ante sententiam iudicis. Defectu ejus qui fructus vi simoniæ percepit ad restitutionem tenentur mediatores et procuratores. Ita *Antoine*, *Collet*, *Billuart*, *S. Ligorius*, etc.

Qui autem per triennium beneficium simoniace adeptum cum bona fide possedit, illud cum fructibus legitime servare potest.

2° Simonia mentalis onus restituendi non inducit, neque jure ecclesiastico, ut patet ex capite ultimo, tit. 3, l. 5 Decretal., superius citato, neque jure naturali, cum nulla de facto existat injustitia.

Res spirituales a beneficiis distinctæ, ut agni Dei, olea sancta, reliquiæ, etc., si restitui possint et pretium pro

eis non sit solutum, danti restituendæ sunt; deest enim nec licite impleri potest conditio sub qua datæ sunt: soluto autem pretio, retineri possunt: fuit enim peccatum contra virtutem religionis, non vero contra justitiam commutativam. Reddi igitur non debent danti, nisi pretium jam solutum restituatur. *Busenbaum, S. Ligorius* et alii ut probabilius docent restitutionem faciendam esse Ecclesiæ et non danti, quia Ecclesia utrumque simoniæ reum punire intendit. Nos vero non percipimus cur adesset obligatio res istas Ecclesiæ tradendi.

3° Re spirituali tradita, variæ occurrere possunt circumstantiæ. Si pretium, vi, fraude, dolo, injusta vexatione fuerit extortum, procul dubio danti reddendum est. Extra hunc casum, probabilius est dominium ejus non pertinere ad solventem, qui eo se voluit exuere sub conditione operis turpis jam impleti. Ergo jure naturali transit ad accipientem, nisi jus positivum aliter statuerit. Porro jus ecclesiasticum pro variis casibus aliter statuit. Sic 1° in materia beneficiorum, quæ simoniace fuerunt accepta, restituenda sunt ecclesiæ in quæ sita sunt, etc., ut supra: si tamen qui pretium dedit mortaliter non peccaverit, non meruit tantam poenam: pretium igitur ipsi reddendum est. 2° In collatione Ordinum pretium simoniace acceptum, probabilius impendendum est in pia opera, nisi forte solvens fuerit bonæ fidei; quo in casu ipsi reddendum esset. 3° Quæ pro admissione puellæ in monasterio vel pro ejus professione simoniace accepta fuerunt, solventibus reddi debent, nisi persona remaneat in monasterio; in hoc casu retineri possunt in utilitatem religionis. 4° In cæteris rebus jus ecclesiasticum de restitutione acceptorum non loquitur: probabilius est ergo non faciendam esse restitutionem, et solam virtutem religionis læsam fuisse. Vide *S. Ligorium*, l. 3, n. 113 et seq.

7° *Appendix de beneficiis.*

1° *Beneficium* communiter definitur a canonistis: *Jus*

perpetuum percipiendi fructus ex bonis ecclesiasticis ab Ecclesia constitutum propter spirituale officium.

Hæc materia olim maximi erat momenti et non parum intricata; at Pius VII, per bullam *Qui Christi Domini*, diei 29 nov. 1801, totum statum præsentem ecclesiarum archiepiscopalium et episcopalium Galliæ una cum respectivis earum capitulis, juribus, privilegiis et prærogativis cujusque generis suppressit, annullavit et exstinxit, novas erexit sedes archiepiscopales et episcopales, et amplissimas dedit facultates cardinali Caprara, legato suo a latere, etiam subdelegandas, ad constituenda nova capitula, ad concedendum canonicis choralia insignia, quæ eis convenire arbitraretur, ad veteres parochias sive supprimendas, sive aliter circumscribendas, etc.

2° Cardinalis Caprara, per indultum diei 9 aprilis 1802, limites novarum sedium determinavit, redditus annuos a gubernio promissos pro archiepiscoporum et episcoporum dotibus assignavit, omnes parochias cum suis titulis et quacumque jurisdictione suppressas perpetuo fore declaravit, facultatem subdelegavit archiepiscopis et episcopis primo futuris capitula in metropolitanis et cathedralibus ecclesiis constituendi, « juxta formam a sacris canonibus conciliisque præscriptam, et ab Ecclesia huc usque servatam, cum eo dignitatum et canonicorum numero quem ad earundem metropolitanarum et cathedralium ecclesiarum utilitatem et honorem, attentis rerum circumstantiis, expedire judicabunt, » et similiter novas erigendi parochias, quibus assignandos pro congrua rectorum sustentatione redditus a gubernio solventos loco dotationis declararent.

3° Hinc antiqua beneficia penitus fuerunt extincta, et redditus annui singulis officiis ecclesiasticis assignati eis fuerunt substituti, ut patet, tum ex bullis *Ecclesia Christi* et *Qui Christi Domini*, tum ex verbis card. Caprara, tum ex decisione S. Pœnitentiariæ diei 19 januarii 1819 a nobis relata in Tractatu *de Restitutione*, ubi de Dominio clericorum.

4° Certum est igitur redditus episcopis, canonicis et pa-

rochis assignatos *naturam* induere *beneficiorum seu bonorum ecclesiasticorum* : sunt verba sacrae Pœnitentiariæ 19 jan. 1819. Unde ex mutuo gubernii et episcopi consensu, novi creati possunt tituli canonicatum et parochiarum ; sed titulares resignare non possent cum reservatione annuæ pensionis quantumvis modicæ, absque summi Pontificis dispensatione.

5° Quoad autem alios parochos, qui vulgo dicuntur *deservientes*, major est difficultas ; cum enim ad nutum episcopi amoveri possint, probabile videtur eos in stricto juris canonici rigore non habendos esse velut beneficiarios ; et idcirco non est arguendus episcopus qui, ob religionis bonum, temporale aliquod onus imponit novo deservienti, v. g., suum prædecessorem senem vel infirmum gratis aut pro modica pensione habendi ac curandi, etc. Cum stipendia vulgo dicta *casuel* et *droit curial*, ex decisione S. Pœnitentiariæ 9 junii 1823, reputanda sint bona quasi patrimonialia, non vero ecclesiastica, episcopus potest etiam, sua auctoritate, aliquod onus in hujusmodi bonis fundatum parochi titulari imponere.

Notandum pensiones a gubernio *deservientibus* solutas, reputandas esse, sicut alias, bona ecclesiastica, ac proinde quæ honestæ sustentationi supersunt in bona opera sunt impendenda, et ad hæredes transmitti nequeunt. Vide quæ hac de re dicimus in Tractatu *de Restitutione*.

CAPUT SECUNDUM.

DE SECUNDO DECALOGI PRÆCEPTO.

Hoc præceptum sic habetur in Exodo, xx, 7 : *Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum : nec enim habebit insontem Dominus eum qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra*. Directe ergo prohibentur ea quæ honorem sanctissimi Dei nominis lædunt, et indirecte ea præci-

piuntur quæ ex ejusdem sancti nominis honore fluunt. Hic itaque nobis tractandum est 1° de blasphemia, 2° de juramento, et 3° de voto.

ARTICULUS PRIMUS.

DE BLASPHEMIA.

1° Blasphemia, quæ ortum ducit a verbis græcis, *βλάπτω*, *noceo*, et *φήμη*, *fama*, significat nocumentum in fama alicujus. Mos invaluit ut ad exprimenda dictoria Deo injuriosa adhiberetur, et a theologis communiter definitur : *Locutio Deo injuriosa*.

Per locutionem non intelliguntur tantum verba, sed qualibet signa externa, imo et quædam animi verba exterius non prolata, ut, v. g., Ps. xiii, 1 : *Dixit insipiens in corde suo : Non est Deus*, in Deum, sive in se spectatum, sive in Sanctis suis.

2° Dividitur enim blasphemia 1° in internam, quæ in corde consummatur, et in externam, quæ verbo, scripto, vel alio signo exterius manifestatur ; 2° in immediatam, quæ Deum afficit directe, et mediatam, quæ directe afficit Sanctos vel res sacras et indirecte Deum quatenus Sancti et res sacrae habent ordinem ad Deum ; 3° in hæreticalem, imprecativam et dehonestativam. Hæreticalis ea est quæ falsum pronuntiat de Deo, sive ei tribuendo quod ei non convenit, vel negando quod ei convenit, vel attribuendo creaturæ quod solius est Dei, v. g. : Deus est tyrannus, crudelis, injustus ; Non est omnipotens, non omnia cognoscit, non omnibus providet ; Tu es mihi deus vel dea, loquendo ad personam quæ est objectum amoris inordinati. Blasphemia imprecativa illa est qua malum exoptatur Deo, v. g., non existat, pereat, sit maledictus, etc. Blasphemia dehonestativa ea est qua aliquid verum dicitur de Deo, sed indecenter et per modum contumeliæ ; talis ea quæ tribuitur Juliano Apostatæ : *Vicisti, Galilæe* ; aut illa qua ex ira nominantur caput Christi, viscera Christi ; vel ea nunc tam frequenter usitata *S... nom de Dieu*.